

Seekord on vaatluse all rikked grupist „Tuled, helkurid ja elektriseadmed“:

Ülevaatajate küsimustest lähtuvalt on selgunud vajadus valgusdiodid valgusallikaid (LED) või nende mooduleid kasutavate kaugtulelaternate ja nendega seonduvate nõuete meeldetuletamiseks.

Viimasel ajal on hakatud sõidukitele lisama LED kaugtulelaternaid ehk nn valguspaneelid (inglise k. „light bar“):

Kuna neid on kaubandusvõrgus saadaval ka laiusel üle 500 mm, siis piirduakse sageli vaid ühe valguspaneeli paigaldamisega, kuna kaks pikka valguspaneeli ei mahu kõrvutisestvalt sõiduki laiusmõõtmesse. See aga pole kooskõlas kehtivate tehnonõuetega.

Juba 2015. aasta juuni kuukirjas selgitasime, et lähtuvalt majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr. 42 [lisast 1](#) võib M ja N kategooria sõidukile olla paigaldatud kaks või neli kaugtulelaternat. N₃ kategooria sõidukile võib lisaks neljale kaugtulelaternale paigaldada veel kaks kaugtulelaternat, kusjuures üheaegselt võib põleda mitte rohkem kui kaks paari kaugtulelaternaid. See loob olukorra, kus **sõidukil ei tohi olla paigaldatud paaritu arv kaugtulelaternaid.**

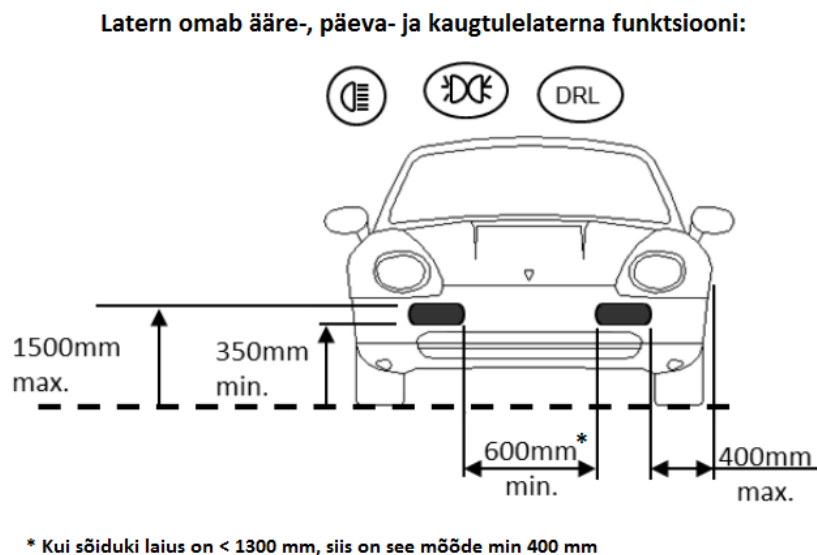
Paarisarvu nõude täitmise kohta on levima hakanud valearusaam, et nõue on täidetud kui paigaldada kaks valguspaneeli üksteise peale. **See lahendus pole nõuetekohane.** Selline paigaldus läheb vastuollu [UNECE eeskirjas nr 48](#) toodud laternate paigalduse üldnõuetega. Laternate üldnõuded sätestavad, et **erinõuete puudumise korral peavad paaristulelaternad olema sõidukile paigaldatud pikiteljelise kesktasapinnaga sümmeetriliselt** (seda hinnatakse laterna välise geomeetrilise vormi alusel) ning **asetsema ka pikiteljelise kesktasapinna suhtes üksteisega sümmeetriliselt.**

Lisaks peab jälgima asjaolu, kas paigaldatud tulelatern omab tüübikinnitust või mitte – eelpool mainitud üle 500 mm laiusel valguspaneelid ei oma enamasti tüübikinnitust ja

seetõttu tohib neid kasutada vaid tütulelaternatena. Kitsamad (< 500 mm laiad) valguspaneelid seevastu enamasti omavad tütübikinnitust ning tütübikinnitustähised on neil enamasti kantud hajutiklaasile. **Kaugtulelaterna puhul peab tulelaterna tütübikinnitustähiste hulgas (lisaks teistele tähistele) olema ka tähis R või HR** (sõltuvalt sellest, kas tegemist on A- või B-klassi esilaternaga) ning **kaugtulelaterna valgustugevuse kontrollarv**. Juhul kui üks neist puudub, pole tegemist korrektset tütübikinnitustähistust omava tulelaternaga ja seda ei ole lubatud sõidukil kaugtulelaternana kasutada. Kui samas tulelaternas kasutatakse veel mõne teise tulelaterna funktsiooni, siis peab tulelaterna tütübikinnitustähiste hulgas olema ka selle funktsiooni tähis (nt ääretulelatern (A) või päevatulelatern (RL)).

Juhul kui üheaegselt lülituvaid kaugtulelaternaid on rohkem kui kaks paari või korraga sisselülitavate kaugtulelaternate kontrollarvude summa on suurem kui 100, peavad üleaarused tulelaternad olema sõidukilt eemaldatud või sõiduki elektrisüsteemi muudetud selliselt, et nõutud tingimused oleks täidetud.

Tulelaterna paigaldamisel, mis koosneb mitmest erifunktsiooni omavatest tuledest (nt kaug-, ääre- ja päevatulelatern), peab meeles pidama, et selliste tulelaternate paigaldamisel peab järgima kõigi samas tulekorpuses asetsevate tulede paigaldusnõudeid. Sellekohase selgituse leiab enamasti ka tulelaterna paigaldusjuhiseist. Väljavõte tulelaternate tootja „Lazer Lamps Ltd“ tulelaternate paigaldusjuhiseist (joonis 1):

Joonis 1: Väljavõte Lazer Lamps Ltd. tulelaternate paigaldusjuhiseist

Näide tulelaterna paigaldusest, mille puhul on eksitud paigaldusnõuete vastu (foto 1) ja tulelaterna hajutiklaasil asuvad tütübikinnitustähised (foto 2):

Foto 1: Näide tulelaterna valest paigaldusest

Foto 2: Fotol 1 kujutatud tulelaterna hajutiklaasil asuvad tüübikinnitusmärgid

Viited:

- Majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 42, „Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded ning nõuded varustusele”, [lisa 1](#).
- Lazer Lamps Ltd tulelaternate [paigaldusjuh](#)is.
- Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni ([UN/ECE](#)) eeskiri nr [48](#): „Sõidukite tüübikinnituse ühtsed sätted seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldusega.“